

STRÍPKY ZE ŽIVOTA „JEDNOHO“ PAMĚTNÍKA

Náš pamětník pan Josef Číže se narodil 25.5.1948 v Kralicích u Hrušovan nad Jevišovkou nedaleko rakouských hranic. Zde žil se svojí rodinou na velkém statku, ke kterému náležely i vinice se sklípkem. I přesto, že se musel podílet na hospodářských pracích, odnesl si z dětství velmi šťastné vzpomínky. Měl pět sourozenců a vzájemné soužití a sdílení radostí i povinností s nimi mu přineslo trénink pevné vůle a odolnosti do života. Rád chodil do lesa na houby, na lesní plody a s oblibou chodil lyžovat na kopec za domem, staral se s tatínkem o včelí úly v zahradě.

„.....a pak byla ještě další stodola, kde bylo seno a ta se vždycky nechávala v zimě otevřená, otec vždycky shodil srncům a zajícům, vždycky jim tam hodil trochu sena, aby měli co žrát, pač v té době bylo sněhu hodně, nemuselo se jak dneska čekat, než spadne sníh.“

Josefův dědeček vykonával povolání, jehož název jsme ještě nikdy neslyšely. Je to zastaralé slovo FOJT.

„Víte, kdo je fojt? To byl jako správce obce.“

Neméně zajímavé nám přišlo i povolání Josefova tatínka, pracoval jako MINÉR. Tyto archaismy dnes už běžně neslycháme, proto jsme si jimi rády obohatily slovní zásobu. Otec Josefa se podílel na stavbě Vyšebrodské a Lipenské přehrad.

„Můj tatínek, můj tatínek. No on byl, takhle, on byl minér, jestli víte co to znamenalo? Neříká, prostě mezi Puchovem a Horní m Lipnem je několik tunelů a ty tunely oni dělali.“

Tatínka nám pan Josef přiblížil a co maminka?

„Josefova maminka za války podporovala partyzány.“

„Moje máti podporovala partyzány, vždycky tam nosili jídlo, podle mě, že a navíc její bratranec, on byl jeden z velitelů, jeden z velitelů brigády Jana Žižka a ty právě tehdy postríleli, to komando na těch Putínských skalách. No a pak já nevím, jak to tam bylo, poněvadž se údajně se jim nelíbil, pač on asi nesouhlasil s tím, co se tady děje, tak ho zastřelili. Údajně, že chtěl jako jít přes hranice.“

Pod jménem Jana Žižky bojovaly ve válečných letech 1944-1945 tři partyzánské jednotky, dvě v Československu, jedna v Jugoslávii.

V předškolním věku se rodina přestěhovala do jižních Čech do Vyššího Brodu, kde Josef navštěvoval základní školu.

Na co si pan Josef z této doby pamatuje?

V tomto období (léta 1951 – 1956) se setkal s nástrahami tehdejších komunistických praktik. Balóny svobody – aneb balóny, kterými se do Československa dostávaly informace z okolních zemí, např. z Rakouska nebo Německa, nesly letáky, noviny a další materiály s protikomunistickým obsahem za účelem šíření informací a podpory odporu proti totalitě.

Jak se k nim tehdy malý chlapec dostal?

Příslušníci SNB s cílem zamezit šíření materiálů mezi lidmi dělali u dětí osvětu, ve které jim říkali, že balóny nesou pera s třaskavinou, která dětem po otevření vybuchnou a způsobí jim vážná zranění. Jako děti se toho pochopitelně bály a balónů se raději nedotýkaly.

Poté pan Josef studoval střední průmyslovou školu obor strojní zámečnický. Protože byl učenlivý, rozšířil si své dovednosti následně v nástavbě v oblasti elektro.

A kde své dovednosti mohl uplatnit? Pracoval dlouhá léta v ostravské ocelárně Nová Huť, za prací se do Ostravy také přestěhoval.

Díky své houževnatosti pak pracoval dlouhá léta v Německu, v Berlíně na montážích a také ve městě Württemberg v továrně na zpracování syntetických látek.

A jak už to tak při provozu v takové továrně bývá, občas se stane něco nebezpečného.

Vybavila se panu Josefovi snad nějaká konkrétní událost?

Pan Josef vzpomíná, jak mu šlo doslova o život při výronu čpavku z prasklé hadice, což je látka používané na výrobu hnojiva ledku. Při velké koncentraci je čpavek neboli amoniak toxický.

Co se mohlo v ten moment s tělem člověka stát?

Mohlo dojít k vážnému podráždění plic, očí, sliznic a kůže. Někdy dojde i k otravě a ztrátě vědomí.

To zní děsivě, našťastí se pan Josef dostal včas na vzduch a katastrofě se mu podařilo o vlásek uniknout.

„Oni nalívali do cisteren čpavek, to převáželi právě a praskla jim hadice. Tři kilometry daleko a to vám oči slzely, nemohli jste se nadechnout, musel, takže jste museli jít, to jsem já jako věděl že, musíte jít mimo tady ten dosah a bokem na vítr, ale prosím vás, kdyby to ten zón nebo prostě, ten čpavek ofoukl od vás.“

I přes tento děsivý zážitek pan Josef velice rád na léta prožitá v Německu vzpomíná a považuje je za nejlepší etapu svého života.

Určitě se zde i zamiloval, že?

Ano, je to tak, potkal zde svou lásku, vztah ovšem nevydržel.

Ale pan Josef považuje za svůj největší životní úspěch svatbu se svoji ženou, že?

Ano, jejich láska trvá dodnes v domečku v Kokorách, kam se přestěhovali z Valašska a kde společně žijí a věnují se zahradičení. To je mj. velkým Josefovým koníčkem, stejně jako kdysi myslivost.

Vraťme se ještě k názvu projektu Příběhy našich sousedů...pan Josef žil na mnoha místech, s jakými sousedy se setkal?

S oblibou vzpomíná na svého souseda Václava Kozáka (1937 – 2004), se kterým je pojila především láska ke sportu. Byl to český veslař, skifař, mistr Evropy a olympijský vítěz z LOH 1960 v Římě.

„Já jsem měl hodně sousedů, víte, takže znal jsem třeba Kozáka a on byl olympijský vítěz v kanoistice. Jo, otec byl námořník, on když se svlíkl, to jsem se hrozně rád díval, měl vytetovanou mořskou pannu, tady na hrudi, on když s ní hýbal tak ona se svlíkala, tady měl loď vytetovanou.“

Pan Josef sám byl aktivní sportovec, hrál první ligu ve fotbale za Tatra Nová Hut' a také hokej. S fotbalem má spojený zážitek, který se odehrál po zápase v Německu. Děšť ho z hřiště zahnal do lesa, kde se schovával pod stromy. Náhle ale udeřil blesk a on viděl, jak kousek od něj spadl zlomený strom. Měl štěstí, že strom nezavalil jeho. Ale důrazně nás upozornil, že v lese za bouřky se není radno schovávat pod stromy. Rychle na volná prostranství!

Co bylo pro Vás největší životní událostí?

„Svatba s manželkou, na tu nemůžu zapomenout do konce svého života.“

Život pana Josefa byl plný zajímavých zážitků a plynou z nich i mnohá ponaučení pro další generace. Co by nám pan Josef vzkázal, čím se řídit, na co myslet v životě?

„Spolehej sám na sebe, na nikoho nespolehej, skutečně jedině sám na sebe, páč to, co se naučíš a co máš nikdo ti nevezme a co užiješ. No, veškeré zážitky, ty ti zůstanou, o všechno můžeš přijít, ale o ty vzpomínky, to nepřijdeš nikdy.“

Na životním příběhu našeho pamětníka nás inspiroval optimismus a nadhled s jakým se na své cestě životem protloukal a také smysl pro humor a neutuchající energie, kterou vysílá i svému okolí.

Děkujeme.

Vypracovaly:

Helena Šromotová, Ester Spáčilová, Veronika Poláková, Nikol Rýcová, Petra Rabová

Mgr. Miroslava Medříková

Základní škola a Mateřská škola Kokory